

คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม : การศึกษาตามแนว ภาษาศาสตร์ปริชาน

รุจิวรรณ เหล่าไพโรจน์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย

E-mail: rujiwan.la@cmu.ac.th

รับบทความ 17 พฤศจิกายน 2568 แก้ไขบทความ 26 กุมภาพันธ์ 2569 ตอรับ 2 มีนาคม 2569

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบคำเรียกขานคนรัก ความหมายอุปลักษณ์ และมโนทัศน์ที่สะท้อนผ่านคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม โดยใช้กรอบแนวคิดอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ที่บันทึกรายชื่อในแอปพลิเคชัน Messenger และ Zalo ซึ่งนำเสนอคำเรียกขานคนรักภาษาเวียดนาม จำนวน 3 เว็บไซต์ และนำข้อมูลไปสอบถามการใช้คำเรียกขานคนรักกับเจ้าของภาษา จำนวน 6 คน เป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 3 คน ที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี 30-39 ปี และ 40-49 ปี

ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักได้ทั้งสองเพศมีจำนวนมากที่สุด 75 คำ รองลงมาเป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักเพศหญิง จำนวน 55 คำ และคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักเพศชาย จำนวน 30 คำ ส่วนรูปแบบคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามมี 3 รูปแบบคือ คำหรือวลีภาษาเวียดนามที่ใช้แทนคนรัก ตัวย่อภาษาเวียดนามที่ใช้แทนคนรัก และตัวเลขหรือสูตรวิทยาศาสตร์ที่ใช้แทนคนรัก

ผลจากการวิเคราะห์อุปลักษณ์พบว่า มีอุปลักษณ์ของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามรวมทั้งหมด 8 ประเภท แบ่งเป็น คำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักเพศชาย มีอุปลักษณ์ 4 ประเภท คือ อุปลักษณ์มนุษย์ อุปลักษณ์สัตว์ อุปลักษณ์อาชีพ และอุปลักษณ์ความเชื่อ คำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักเพศหญิง มีอุปลักษณ์ 5 ประเภท คือ อุปลักษณ์มนุษย์ อุปลักษณ์สัตว์ อุปลักษณ์พืช อุปลักษณ์อาชีพ และอุปลักษณ์ความเชื่อ ส่วนคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนได้ทั้งคนรักเพศชาย และเพศหญิง มีอุปลักษณ์ 6 ประเภท คือ อุปลักษณ์มนุษย์ อุปลักษณ์สัตว์ อุปลักษณ์ธรรมชาติ อุปลักษณ์อาชีพ อุปลักษณ์ทรัพย์สิน และอุปลักษณ์สถานที่

ความหมายอุปลักษณ์ที่พบในคำเรียกขานคนรักภาษาเวียดนามสะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของคนเวียดนามที่มีต่อคนรักว่า คนรักคือบุคคลที่สูงส่ง คนรักคือสิ่งมีชีวิตที่น่ารัก คนรักคือสิ่งมีชีวิตที่ดูร้าย คนรักคือทรัพย์สิน คนรักคือสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิต ซึ่งความหลากหลายนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของคู่รักและประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่มีต่อคู่รัก

คำสำคัญ คำเรียกขานคนรัก ภาษาเวียดนาม อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

Terms of Endearment in Vietnamese: A Cognitive Linguistic Study

Rujiwan Laophairoj

Faculty of Humanities, Chiangmai University, Thailand

E-mail: rujiwan.la@cmu.ac.th

Received 17 November 2025; revised 26 February 2026; accepted 2 March 2026

Abstract

The objective of this article is to examine the types of terms of endearment, their metaphorical meanings, and the underlying conceptualizations reflected in Vietnamese expressions for lovers. The study employs the framework of Conceptual Metaphor Theory within the field of cognitive linguistics. Data were collected online from three Vietnamese websites presenting terms of endearment used in Messenger and Zalo applications. The researcher further verified the usage of these terms through interviews with six native Vietnamese speakers: three males and three females, representing three age groups: 20-29, 30-39, and 40-49 years.

The findings reveal that gender-neutral terms of endearment are the most frequent, totaling 75 terms, followed by 55 terms used specifically for females and 30 terms used for males. Vietnamese terms of endearment appear in three main forms: Vietnamese words or phrases used to refer to a lover, Vietnamese abbreviations, and numbers or scientific formulas used as symbolic references to lovers.

Metaphorical analysis identified eight types of metaphors in Vietnamese terms of endearment. For male referents, four metaphor types were found: human metaphor, animal metaphor, occupational metaphor, and belief metaphor. For female referents, five metaphor types were identified: human metaphor, animal metaphor, plant metaphor, occupational metaphor, and belief metaphor. For gender-neutral terms, six metaphor types were observed: human metaphor, animal metaphor, nature metaphor, occupational metaphor, property metaphor, and place metaphor.

The metaphorical meanings found in Vietnamese terms of endearment reflect conceptualizations among Vietnamese speakers that portray lovers as exalted beings, adorable living creatures, fierce beings, valuable possessions, and essential parts of life. These conceptualizations vary according to the couple's relationship context and individual experiences with their partners.

Keywords: Terms of endearment, Vietnamese language, Conceptual metaphor

1. บทนำ

ภาษาแต่ละภาษาจะมีคำที่ใช้เรียกบุคคลแต่ละบุคคลในสังคม ไม่ว่าจะเป็น ชื่อ ชื่อเล่น ฉายาหรือคำเรียกขานที่ใช้แทนบุคคล คำเรียกขานอาจจะเป็นคำนำหน้า คำเรียกสถานะ ตำแหน่ง ยศ หรือคำบอกความสัมพันธ์ของบุคคลเหล่านั้น อาทิ คำเรียกญาติ ที่ใช้เรียกตามสถานะและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว หรือคำเรียกอาชีพที่ใช้เรียกยศหรือตำแหน่งเพื่อบ่งบอกระดับสถานะและความสัมพันธ์ในหน่วยงานหรือองค์กร Nguyen (1993 p. 8) กล่าวว่า คำเรียกบุคคล คือคำศัพท์หมวดต่าง ๆ ในภาษาใดภาษาหนึ่งที่ใช้เรียกคนที่เป็นคู่สนทนา คำเรียกบุคคลในภาษาเวียดนาม ได้แก่ คำบุรุษสรรพนามและคำศัพท์หมวดต่าง ๆ ที่ใช้เสมือนคำบุรุษสรรพนาม ไม่ว่าจะเป็น คำนาม คำเรียกญาติ คำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่เหมือนคำนาม คำบอกอาชีพหรือตำแหน่ง และคำสรรพนามที่ยืมจากภาษาต่างประเทศ Braun (1988) ได้แบ่งประเภทคำเรียกขานที่เป็นคำนามออกเป็น 8 ประเภท คือ 1. ชื่อ (Names) 2. คำเรียกญาติ (Kinship terms) 3. คำนำหน้าชื่อหรือตำแหน่ง (Titles) 4. คำนามนามธรรม (Abstract nouns) 5. คำบอกอาชีพ (Occupational terms) 6. คำแสดงความความสัมพันธ์ (Word for certain types of relationship) 7. คำแสดงความรัก (Terms of endearment) และ 8. คำบอกความสัมพันธ์ที่อ้างถึงบุคคลอื่น (Expressing the addressee's relation to another person)

คำเรียกขานเป็นคำหรือวลีที่ใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่จะเริ่มสนทนาเพื่อเรียกความสนใจ สะท้อนให้เห็นระดับทางสังคมของผู้ใช้และผู้ที่ถูกใช้คำเรียกขานนั้นจากคำนำหน้าหรือคำลงท้ายของคำเรียกขาน (Tingsabadh & Prasithrathsint, 1986) การศึกษาเรื่องคำเรียกขานในประเทศไทยได้รับความสนใจจากนักภาษาศาสตร์อย่างกว้างขวางและมีการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมในหลายประเด็น อาทิ งานของ Tingsabadh and Prasithrathsint (1986) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นการศึกษาคำเรียกขานในแง่ภูมิภาษาศาสตร์เชิงประวัติ ส่วนงานของ Hanchaiyopoom (1995) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานของข้าราชการทหารบกไทยในกรุงเทพมหานคร งานของ Wongsang-ng (2002) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในหมู่บ้านหลายภาษาที่บ้านสำโรงระวี ตำบลศรีแก้ว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ส่วน Rodsap (2007) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานของพระสงฆ์ไทย Chan-aphiban (2011) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานคู่สนทนาที่ไม่คุ้นเคย และ Nusartlert (2013) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาการเมือง กฎหมาย ภาษาสื่อ และภาษาวิชาการของไทย ทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้เป็นการศึกษาคำเรียกขาน ในกลุ่มคนหรือบริบททางสังคมของไทย

นอกเหนือจากการศึกษาคำเรียกขานที่กล่าวมาข้างต้น ยังพบว่ามีการศึกษาคำเรียกขานแบบเปรียบเทียบกับภาษาต่างประเทศด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นงานของ Lotrakoolwat (1994) ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส งานของ Ding (2005) ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบคำเรียกขานภาษาไทยกับภาษาจีน งานของ Siriphanich (2007) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานอาชีพและตำแหน่งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย เป็นการศึกษาส่วนของคำนำหน้าหรือชื่อตำแหน่ง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาในแง่ภูมิทางด้านสังคมวัฒนธรรมด้วย เช่น งานของ Nguyen et al. (2017) ศึกษาเรื่องลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจากการใช้คำเรียกบุคคลในภาษาเวียดนาม

การศึกษาคำเรียกขานที่ใช้กับคู่รัก มีงานของ Aungsuwattanakul (2016) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคู่รักในภาษาไทย เป็นการศึกษาคำเรียกขานแบบคำแสดงความรัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของคำเรียกขาน วิธีสร้างคำเรียกขาน ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำเรียกขานกับคุณสมบัติของผู้พูดและผู้ฟัง ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้คำเรียกขาน ใช้การเก็บข้อมูลออนไลน์ จำนวน 300 ชุด จากกลุ่มเป้าหมาย 12 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน อายุระหว่าง 18-21 ปี ผลการศึกษาพบคำเรียกขานจำนวน 1,244 คำ จำแนกเป็นชนิดของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกขานได้ 11 ชนิด ได้แก่ คำสรรพนาม ฉายา ชื่อ คำนำหน้าชื่อ คำแสดงความรัก คำเรียกญาติ คำบอกความสัมพันธ์ คำคำ คำเรียก เพศวิถี คำแสดงความเป็นเจ้าของ และคำลงท้าย ส่วนรูปแบบของคำเรียกขานพบว่ามี 35 รูปแบบ เป็นรูปแบบเดียว 7 รูปแบบ และรูปแบบประสม 28 รูปแบบ

การสร้างคำเรียกขานในภาษาไทย แบ่งออกเป็น 6 วิธี คือ 1. การสร้างคำด้วยวิธีการทางความหมาย 2. การดัดแปลงคำ 3. การเติมหน่วยคำข้างหน้าหรือข้างท้ายคำเดิม 4. การเปลี่ยนภาษา 5. การสร้างคำใหม่ และ 6. การผสมวิธีการต่าง ๆ ข้างต้นหลายวิธีเข้าด้วยกัน จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำเรียกขานกับลักษณะของผู้พูดและผู้ฟัง พบว่าปัจจัยด้านอายุมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขาน โดยเฉพาะเมื่อผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศของผู้พูดและลักษณะความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการใช้คำเรียกขานในระดับที่น้อยกว่า

การศึกษาของ Kasornsiri (2021) ศึกษาเรื่องความเปรียบเทียบที่ใช้เรียกขานตนเองและคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่ในภาษาไทย เป็นการศึกษาคำเรียกขานแบบคำแสดงความรักเช่นกัน แต่เป็นการศึกษาตามแนวอุปลักษณะของเลคอฟและจอห์นสัน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์กับผู้บอกภาษาอายุ 18-35 ปี จำนวน 100 ชุด ทางแอปพลิเคชันเอสแอล ทอล์ค และใช้กรอบแนวคิดอุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า มีคำเรียกขานตนเองเชิงเปรียบเทียบจำนวน 17 คำ สะท้อนมโนทัศน์หลัก 2 ประการ ได้แก่ ผู้เรียกขานตนเองคือสัตว์และผู้เรียกขานตนเองคือมนุษย์บางกลุ่ม โดยมีมโนทัศน์แรกปรากฏมากที่สุด

ส่วนคำเรียกขานคนรักจากการศึกษาของ Kasornsiri (2021) พบทั้งหมด 30 คำที่แตกต่างกัน สามารถจัดออกเป็น 5 มโนทัศน์หลักตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย ได้แก่ คนรักคือมนุษย์บางกลุ่ม คนรักคือสัตว์ คนรักคือตัวละครในจินตนาการ คนรักคืออวัยวะเพศ และคนรักคือสิ่งของ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าทั้งคำเรียกขานตนเองและคำเรียกขานคนรักของคนไทยวัยผู้ใหญ่มักเน้นการเปรียบเทียบกับสัตว์และมนุษย์บางกลุ่ม ซึ่งสะท้อนลักษณะนิสัยหรืออุปลักษณะที่คู่รักสามารถสังเกตและรับรู้ร่วมกันได้อย่างชัดเจน จึงก่อให้เกิดมโนทัศน์การเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นในภาษา

จากการศึกษาวิจัยข้างต้น จะเห็นว่ามีการใช้คำเรียกขานในภาษาต่าง ๆ มากมาย แต่ยังไม่มีการศึกษาในประเด็นคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม ประกอบกับผู้วิจัยพบข้อมูลที่น่าสนใจว่าภาษาเวียดนามในปัจจุบันมีการใช้คำแสดงความสัมพันธ์แบบคู่รักค่อนข้างหลากหลาย มีการใช้คำศัพท์ที่มีอยู่แล้วมาใช้เชิงเปรียบเทียบหรือใช้แทนคนรัก เช่น ผู้ชายจะใช้คำว่า *Công chúa* “เจ้าหญิง” หรือคำว่า *Sư tử* “สิงโต” แทนคนรักฝ่ายหญิง ส่วนผู้หญิงจะใช้คำว่า *Hoàng Thượng* “จักรพรรดิ อ่องเต้” หรือ *Gấu* “หมี” แทนคนรักฝ่ายชาย จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีการใช้รูปภาษาในเชิงเปรียบเทียบ โดยนำคำที่มีอยู่แล้วและใช้ในชีวิตประจำวันมาเปรียบเทียบกับคนรัก

การเปรียบเทียบลักษณะนี้ ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานมองว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบความคิดของมนุษย์ (human cognition) ซึ่งสะท้อนวิธีการรับรู้และประสบการณ์ในโลกความจริง ภาษาศาสตร์ปริชานให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความคิด และวัฒนธรรม ที่มีผลมาจากกระบวนการคิดที่สัมพันธ์กับอารมณ์และความรู้สึก จึงเห็นว่าอุปลักษณะสามารถสะท้อนระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาในลักษณะของการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบ เป็นอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ซึ่งสะท้อนวิธีการรับรู้และมุมมองของเจ้าของภาษาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามว่ามีรูปแบบอย่างไร มีการใช้อุปลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานอย่างไร และอุปลักษณะเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นมนทัศน์ของคนเวียดนามที่มีต่อคนรักอย่างไร การศึกษานี้จะช่วยให้เห็นมุมมองความคิด วิธีคิด การเปรียบเทียบของคนในสังคมเวียดนาม อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนรักของคนเวียดนามด้วยเช่นกัน

2. แนวคิดทฤษฎีและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคำเรียกขาน

ตามแนวคิดของ Braun (1988) จากหนังสือ “Terms of Address: Problems of Patterns and Usage in Various Languages and Cultures” ได้นิยาม คำเรียกขาน (terms of address) ว่า “คำหรือสำนวนที่ผู้พูดใช้เรียกผู้อื่นโดยตรงในระหว่างการสื่อสาร เพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางสังคมหรือความรู้สึกส่วนตัวต่อผู้ฟัง” กล่าวคือ คำเรียกขานไม่ได้มีแค่หน้าที่ทางไวยากรณ์ แต่สะท้อนถึงบทบาททางสังคม ระดับความสัมพันธ์ อารมณ์ เพศ อายุ และบริบทวัฒนธรรมของคู่สนทนาด้วย

ทั้งนี้ Braun ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำเรียกขานว่า ในภาษาต่าง ๆ สามารถแบ่งคำเรียกขานออกเป็น 8 ประเภทหลัก คือ

1. ชื่อเฉพาะ (Proper names) การใช้ชื่อจริง ชื่อเล่น หรือชื่อสกุล เพื่อเรียกบุคคลโดยตรง เช่น “John” “Ann” “สมชาย” “เมย์” ซึ่งพบในทุกภาษา
2. คำเรียกญาติ (Kinship terms) คำเรียกบุคคลตามความสัมพันธ์ทางเครือญาติในครอบครัว เช่น “แม่” “ลุง” “น้า”
3. คำนำหน้าชื่อหรือตำแหน่ง (Titles) ใช้ตำแหน่งทางสังคมหรือเกียรติยศแทนชื่อบุคคล เช่น “Mr.” “Dr.” “Professor” “คุณ” “ดอกเตอร์” “ศาสตราจารย์”
4. คำนามนามธรรม (Abstract nouns) ใช้คำนามที่เป็นนามธรรมแทนบุคคล เช่น “Sir” “Friend” “ใต้เท้า” “ใต้ฝ่าพระบาท”
5. คำบอกอาชีพ (Occupational terms) ใช้อาชีพของบุคคลเป็นคำเรียก เช่น “teacher” “driver” “คุณหมอ” “พ่อครัว”
6. คำแสดงความสัมพันธ์บางประเภท (Words for certain types of relationship) ใช้แทนบุคคล เช่น “partner” “สหาย” “เกลอ”
7. คำแสดงความรักหรือความผูกพัน (Terms of endearment) ใช้แทนบุคคลเพื่อแสดงความรัก ความเอ็นดู เช่น “darling” “sweetheart” “honey” “ที่รัก” “หวานใจ” “ตัวเอง”

8. คำบอกความสัมพันธ์ที่อ้างถึงบุคคลอื่น (Expressions referring to the addressee's relation to another person) ใช้คำที่บ่งบอกความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นกับบุคคลที่สาม เช่น “แม่อีหนู” “ลูกชายคุณยาย” “your boss”

คำเรียกขานจึงเป็นเครื่องมือทางภาษาที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในแง่ของความใกล้ชิด ความเคารพ และบทบาทในสังคม คำเรียกขานแต่ละประเภทมีบทบาทแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทและความสัมพันธ์ ทำให้การสื่อสารมีความลึกซึ้งและหลากหลายมากขึ้น

2.2 ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงนิทัศน์ (Conceptual metaphor)

ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงนิทัศน์ (Conceptual Metaphor Theory) ตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) ในหนังสือ *Metaphors We Live By* ได้อธิบายว่า อุปลักษณ์ไม่ใช่เพียงการใช้ถ้อยคำเชิงเปรียบเทียบเพื่อความสละสลวยทางภาษาเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการทางความคิดที่มนุษย์ใช้ทำความเข้าใจสิ่งนามธรรมผ่านสิ่งที่ป็นรูปธรรม อุปลักษณ์เชิงนิทัศน์มีโครงสร้างพื้นฐานคือ การเชื่อมโยงระหว่างโดเมนต้นทาง (source domain) ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่จับต้องได้ กับ โดเมนเป้าหมาย (target domain) ซึ่งเป็นแนวคิดนามธรรม เช่น อุปลักษณ์ “ความรักคือการเดินทาง” (LOVE IS A JOURNEY) มนุษย์ใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางมาอธิบายความสัมพันธ์ทางความรัก

อุปลักษณ์เชิงนิทัศน์ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- (1) อุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (structural metaphor)
- (2) อุปลักษณ์เชิงทิศทาง (orientational metaphor)
- (3) อุปลักษณ์เชิงภววิสัย (ontological metaphor)

แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับกระบวนการรับรู้และการสร้างความหมายของมนุษย์

เลคอฟและจอห์นสันอธิบายว่า แนวคิดเรื่อง “ความรัก” มักถูกทำความเข้าใจผ่านอุปลักษณ์เชิงนิทัศน์หลายรูปแบบ เนื่องจากความรักเป็นแนวคิดนามธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ มนุษย์จึงอาศัยประสบการณ์ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นรูปธรรมมาช่วยสร้างความหมาย ตัวอย่างเช่น อุปลักษณ์ “ความรักคือการเดินทาง” (LOVE IS A JOURNEY) มองความสัมพันธ์ของคู่รักเหมือนผู้ร่วมเดินทางที่มีจุดเริ่มต้น เส้นทาง และจุดหมายเดียวกัน เช่น ในประโยค “เรามาถึงทางตันของความสัมพันธ์แล้ว” แสดงให้เห็นการใช้โครงสร้างของ “การเดินทาง” เพื่ออธิบาย “ความรัก” อีกตัวอย่างหนึ่งคือ อุปลักษณ์ “ความรักคือความร้อน” (LOVE IS HEAT), (LOVE IS FIRE) ที่มักใช้สื่อถึงความหลงใหล เช่น “ความรักของเขาร้อนแรงดังเปลวไฟ” รวมถึงอุปลักษณ์ “ความรักคือสิ่งของมีค่า” (LOVE IS VALUABLE OBJECT) ที่สะท้อนว่าความรักถูกมองเป็นสิ่งที่ต้องถนอมรักษา เช่น “เขาทำความรักหล่นหายไป”

อุปลักษณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า มนุษย์ใช้ประสบการณ์ทางกายภาพและวัฒนธรรมเป็นฐานในการเข้าใจอารมณ์และความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การศึกษาการใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับ “ความรัก” ในภาษาต่าง ๆ จึงช่วยเปิดเผยแนวคิดทางวัฒนธรรมของผู้พูดแต่ละภาษาได้อย่างลึกซึ้ง

3. ข้อมูลและวิธีวิจัย

3.1 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

3.1.1 เพื่อศึกษารูปแบบคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม

3.1.2 เพื่อศึกษาการใช้อุปลักษณ์ของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม

3.1.3 เพื่อศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม

3.2 ขอบเขตของการศึกษา

การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาคำเรียกขานคนรักค่อนข้างมีข้อจำกัด หากต้องการข้อมูลคำเรียกขานคนรักที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน การเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและไม่แจ้งให้คู่รักทราบก่อนถือเป็นการละเมิดสิทธิ แต่ถ้าแจ้งหรือขออนุญาตคู่รักก่อนจะเก็บข้อมูล ภาษาที่ได้ก็มักจะไม่เป็นธรรมชาติมากนัก ถ้าเก็บข้อมูลจากภาพยนตร์หรือละคร คำเรียกขานคนรักก็จะมาจากการประพันธ์ของผู้เขียนบท แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าที่ประเทศเวียดนามมีเว็บไซต์ที่นำเสนอคำเรียกคนรักผ่านการบันทึกชื่อของคู่รักในแอปพลิเคชัน Messenger และ Zalo แอปพลิเคชัน Zalo เป็นแอปพลิเคชันที่คนเวียดนามนิยมมาก ใช้ติดต่อหรือส่งข้อความหากันคล้ายกับแอปพลิเคชัน Line ข้อมูลเหล่านี้จึงน่าสนใจและสามารถนำมาศึกษาต่อยอดได้ ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์เหล่านั้น จำนวน 3 เว็บไซต์ คือ

1. <http://vforum.vn/diendan/showthread.php?112153-Top-nhung-ten-hay-biet-danh-de-thuong-cho-nguoi-yeu-luu-tren-dien-thoai>

2. <http://thuthuat.taimienphi.vn/biet-danh-hay-cho-nguoi-yeu-ban-trai-gai-28821n.asp>

3. <http://thuthuat.taimienphi.vn/biet-danh-hay-cho-ban-trai-32466n.aspx>

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์นี้ เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาภาษาในชีวิตประจำวัน จึงไม่เลือกเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ เพราะจะใช้ภาษาทางการหรือภาษาราชการซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2567 รวมข้อมูลทั้งหมด จำนวน 360 คำ ใดๆก็ตามที่ตามเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์นี้มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาของการเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งอาจจะไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลอยู่ตลอด ผู้วิจัยจึงต้องบันทึกข้อมูลของแต่ละเว็บไซต์ไว้อย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้กระทบกับการนำข้อมูลมาศึกษา

3.3 วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลคำเรียกขานคนรักภาษาเวียดนามจากเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมของคนเวียดนามหลายเว็บไซต์ และคัดเลือกมา 3 เว็บไซต์ที่นำเสนอคำเรียกขานคนรักไว้มากที่สุด จากนั้นนำข้อมูลคำเรียกขานคนรักที่ได้จากทั้ง 3 เว็บไซต์มาคัดเลือกเฉพาะคำภาษาเวียดนามและนำไปสอบถามเจ้าของภาษาจำนวน 6 คน แบ่งเป็นช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 2 คน เพศชาย 1 คนและเพศหญิง 1 คน ช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 2 คน เพศชาย 1 คนและเพศหญิง 1 คน และช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 2 คน เพศชาย 1 คน และเพศหญิง 1 คน โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลคำเรียกขานคนรักที่ได้มาจากเว็บไซต์ไปสอบถามเจ้าของภาษาว่าเคยได้ยินคำเรียกขานคนรักแบบนี้หรือไม่ และเคยได้ยินคำเรียกขานอื่นนอกเหนือจากที่สอบถามบ้างหรือไม่ หลังจากนั้นนำข้อมูลคำเรียกขานคนรักที่มีเจ้าของภาษามากกว่า 3 คนบอกว่ารู้จักหรือเคยได้ยินและคำเรียกขานคนรักนอกเหนือจากข้อมูลในเว็บไซต์ที่เจ้าของภาษาบอกเพิ่มเติมมาแปลเป็นภาษาไทย แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ประเภทของคำเรียกขานคนรักว่าปรากฏในรูปแบบใดบ้าง รวมถึงวิเคราะห์คำที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบเพื่อหาอุปลักษณ์และมโนทัศน์ของคำเรียกขานคนรักภาษาเวียดนาม พร้อมนำเสนอและอภิปรายผลการศึกษา

3.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. คำเรียกขานคนรัก หมายถึง คำ วลี หรือสัญลักษณ์ทางภาษาที่ใช้สื่อถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงความรัก ไม่ว่าจะเป็นแฟน คู่รัก หรือคู่สมรส โดยคำดังกล่าวสะท้อนความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติที่มีต่อคนรัก ตัวอย่างเช่น คำว่า em yêu “ที่รัก” (ใช้กับเพศหญิง) tình yêu của tôi “ความรักของฉัน” H₂O “น้ำ” ซึ่งอาจจะใช้เรียกขานจริงหรือบันทึกไว้เพื่อหมายถึงคนรัก
2. คำเรียกคนรัก หมายถึง คำหรือวลีที่ใช้บอกถึงสถานะความสัมพันธ์ของคู่รัก เช่น người yêu “คนรัก แฟน” หรือ vợ chồng “คู่สามีภรรยา”
3. รูปแบบของคำเรียกขานคนรัก หมายถึง ลักษณะการปรากฏของคำ วลี หรือสัญลักษณ์ในภาษาเวียดนามที่มีความหมายถึงคนรัก
4. อุปลักษณ์ หมายถึง การใช้คำ วลี หรือสัญลักษณ์ทางภาษาที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งสื่อความหมายถึงบุคคลอื่นเป็นที่รัก
5. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ หมายถึง กระบวนการทางความคิดและทำความเข้าใจแฉกความหมายหนึ่ง (target domain) ผ่านอีกแฉกความหมายหนึ่งที่เป็นรูปธรรมกว่า (source domain) ตัวอย่างเช่น อุปลักษณ์ความรักคือการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) เป็นการใช้ประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของคู่รัก ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การเปรียบเทียบทางภาษา

4. ผลการศึกษา

การศึกษาข้อมูลพบว่า รูปแบบคำเรียกขานคนรักมี 3 รูปแบบ อุปลักษณ์คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามพบ 8 อุปลักษณ์ และมโนทัศน์เชิงอุปลักษณ์ของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามมีหลายรูปแบบซึ่งแสดงถึงมิติความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 รูปแบบคำเรียกขานคนรักภาษาเวียดนาม

ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม สามารถจัดรูปแบบได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

4.1.1 การใช้คำหรือวลีภาษาเวียดนามแทนคนรัก

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด เป็นการใช้นำคำหรือวลีแทนคนรัก คำที่พบส่วนใหญ่เป็นคำนาม คำสรรพนาม หรือคำเรียกญาติ การใช้คำหรือวลีเรียกคนรักเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน แต่ักพบวลีที่ใช้แทนได้ทั้งคนรักเพศชายและเพศหญิงด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำเรียกขานคนรักเพศชาย

- (1) Anh
/ɛŋ33/¹
“คุณผู้ชาย พี่ชาย”
- (2) Khủng long
/xuŋm312 lɔŋm33/
“ไดโนเสาร์”

ตัวอย่างที่ (1) เป็นคำสรรพนามและคำเรียกญาติที่ใช้เรียกผู้ชายที่มีอายุมากกว่า และได้นำมาใช้แทนคนรักเพศชายด้วย ส่วนตัวอย่างที่ (2) เป็นคำนาม คำนี้ถูกนำมาใช้แทนคนรักเพศชายในเชิงเปรียบเทียบกับลักษณะความคิดแบบโบราณของคนรักเพศชาย

คำเรียกขานคนรักเพศหญิง

- (3) Em
/ɛm33/
“น้อง”
- (4) Cá mập
/ka45 mɔ̌p21g/
“ปลาดลาม”

ตัวอย่างที่ (3) เป็นคำสรรพนามและคำเรียกญาติซึ่งใช้เรียกบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า ไม่ว่าจะเป็นน้องผู้ชายหรือน้องผู้หญิง แม้ว่าในบริบทของคำสรรพนามหรือคำเรียกญาติสามารถใช้เรียกได้ทั้งชายและหญิง แต่จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีการนำมาใช้แทนคนรักเพศหญิงเท่านั้น ไม่พบการนำมาใช้แทนคนรักเพศชาย

ส่วนตัวอย่างที่ (4) เป็นคำนาม ถูกนำมาใช้แทนคนรักฝ่ายหญิงในเชิงเปรียบเทียบกับอุปนิสัยของผู้หญิงว่ามีความดุร้ายคล้ายกับปลาดลาม

¹ การถ่ายถอดเสียงอิงตามสำเนียงเหนือ (ฮานอย)

คำเรียกขานคนรักทั้งเพศชายและหญิง

- (5) Bạn đời
 /ban21g dɔ̃j32/
 “คู่ชีวิต คู่ครอง”

ตัวอย่างที่ (5) เป็นคำประสม จากคำว่า bạn “เพื่อน” และ đời “ชีวิต” รวมกันหมายถึง คู่ชีวิตหรือ คู่ครอง สามารถใช้แทนคนรักได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง

วลีเรียกคนรักเพศชาย

- (6) Chàng ngọc đáng yêu
 /can̩32 ɲo̯k̩p45 daŋ45 iəw33/
 “หนุ่มที่น่ารัก หนุ่มใญ่น่ารัก”
- (7) Hoàng tử trong mơ
 /hwaŋ32 tuw312 cɔ̯ŋm33 mɔ̃33/
 “เจ้าชายในฝัน”

ตัวอย่างที่ (6) และ (7) เป็นนามวลีที่นำมาใช้แทนคนรักฝ่ายชาย ตัวอย่างที่ (6) เป็นวลีที่ใช้คำขัดแย้งกัน เพื่อบอกคุณลักษณะของคนรักฝ่ายชายว่าดีหรือไม่ฉลาดแต่ก็น่ารัก ส่วนตัวอย่างที่ (7) เป็น การเปรียบเทียบ คนรักว่าเป็นเจ้าชายในเทพนิยายหรือในอุดมคติที่มีทั้งรูปโฉมงดงามและความเพียบพร้อม

วลีเรียกคนรักเพศหญิง

- (8) Xinh nhất thế giới
 /siŋ33 ɲɔ̃t45 tʰe45 zɔ̃j45/
 “สวยที่สุดในโลก”
- (9) Nấm lùn di động
 /ɲɔ̃m45 lun32 zi33 do̯ŋm21g/
 “เห็ดกระดือเคลื่อนที่”

ตัวอย่างที่ (8) และ (9) เป็นนามวลีที่นำมาใช้แทนคนรักฝ่ายหญิง ตัวอย่างที่ (8) เป็นวลีที่มีความหมาย ชื่นชมความงามของคนรัก ส่วนตัวอย่างที่ (9) เป็นวลีที่ล้อเลียนลักษณะรูปร่างของคนรักฝ่ายหญิง

วลีเรียกคนรักทั้งเพศชายและหญิง

- (10) Tình yêu của tôi
 /tɪŋ32 iəw33 kuə312 toj33/
 “ความรักของฉัน”

ตัวอย่างที่ (10) เป็นนามวลีที่มีคำขยายแสดงความเป็นเจ้าของ และใช้คำว่า *tôi* ซึ่งแปลว่า ฉัน จึงสามารถใช้แทนได้ทั้งคนรักเพศชายและเพศหญิง

4.1.2 การใช้ตัวย่อภาษาเวียดนามแทนคนรัก

รูปแบบนี้พบไม่มากนัก เป็นการใช้ตัวย่อแบบย่อแทนคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา ตัวย่อที่เป็นคำนามและคำกริยาพบทั้งในคำเรียกขานคนรักเพศชายและเพศหญิง ส่วนตัวย่อที่เป็นคำสรรพนามเพศชายและเพศหญิงจะมีการใช้ที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวย่อที่เป็นคำนาม

- (11) CSKHVIETTEL
 /cäm33 soḱp45 xək45 haŋ32 viət21g tʰiəu33/
 “ฝ่ายบริการลูกค้าของบริษัทโทรศัพท์ VIETTEL”

ตัวอย่างที่ (11) เป็นการย่อคำจากคำว่า *chăm sóc khách hàng VIETTEL* คำว่า *chăm sóc* หมายถึง บริการ ดูแล ส่วน *khách hàng* หมายถึง ลูกค้าหรือแขก ส่วน *VIETTEL* เป็นชื่อของบริษัทโทรศัพท์ในประเทศเวียดนาม ตัวย่อนี้่นำมาใช้แทนคนรักได้ทั้งคนรักฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในความหมายเชิงเปรียบเทียบว่าคนรักเป็นศูนย์บริการที่ให้การดูแลและการบริการ

ตัวย่อที่เป็นคำกริยา

- (12) Anh iu
 /ɛŋ33 iəw33/
 “ที่รัก (เพศชาย)”
- (13) Em iu
 /ɛm33 iəw33/
 “ที่รัก (เพศหญิง)”

ตัวอย่างที่ (12) และ (13) มีการย่อคำกริยา คำว่า yêu เป็น iu ซึ่งมีความหมายว่า รัก และเกิดร่วมกับ คำว่า anh (คำเรียกขานคนรักเพศชาย) หรือ em (คำเรียกขานคนรักเพศหญิง) จึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวย่อดังกล่าว รัก พบในคำเรียกขานคนรักทั้งเพศชายและเพศหญิงขึ้นอยู่กับคำสรรพนามที่เกิดร่วมกัน

ตัวอย่างที่เป็นคำสรรพนาม

(14) Ck lu
/coŋm32 iəw33/
“สามีที่รัก”

(15) Vk lu
/vɤ21g iəw33/
“ภรรยาที่รัก”

ตัวอย่างที่ (14) มีการเขียนแบบย่อทั้งสองคำ คือคำว่า chông เป็น ck มีความหมายว่า สามี และคำว่า yêu เป็น iu มีความหมายว่า รัก ทั้งสองคำรวมกันแปลได้ว่า สามีที่รัก ส่วนตัวอย่างที่ (15) มีการใช้ ตัวย่อดังกล่าว คือคำว่า vɤ เป็น vk มีความหมายว่า ภรรยา และคำว่า yêu เป็น iu มีความหมายว่า รัก รวมกันเป็นภรรยาที่รัก

4.1.3 การใช้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ทางวิทยาศาสตร์แทนคนรัก

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่พบไม่มากนักเช่นกัน เป็นการใช้นำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ทางวิทยาศาสตร์แทน คำเรียกขานคนรัก พบการใช้ตัวเลขแทนคำเรียกขานคนรักเพศหญิง ส่วนคำเรียกขานคนรักที่ใช้ได้ทั้งเพศหญิง และเพศชายนั้นพบว่ามีการใช้ตัวเลขและสูตรวิทยาศาสตร์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(16) 1m5
/mot21g met45 nām33/
“1 เมตร 50 เซนติเมตร”

ตัวอย่างที่ (16) เป็นการใช้นำตัวเลขแทนคำเรียกขานคนรักเพศหญิง โดยล้อเลียนส่วนสูงของฝ่ายหญิง

(17) 113
/mot21g mot21g ba33/
“หมายเลขสายด่วนฉุกเฉินของประเทศเวียดนาม”

ตัวอย่างที่ (17) เป็นการใช้นำตัวเลขแทนคำเรียกขานคนรักทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยเปรียบเทียบกับ หมายเลขที่เป็นสายด่วนที่ใช้โทรเพื่อขอความช่วยเหลือหรือแจ้งเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ

- (18) H₂O
/nwa:k45/
“น้ำ”

ตัวอย่างที่ (18) เป็นการเขียนย่อแบบสูตรทางวิทยาศาสตร์แทนคำเรียกขานคนรักทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยเปรียบคนรักเป็นน้ำ เพราะน้ำมีความจำเป็นต่อร่างกายมนุษย์ หากขาดน้ำก็อาจจะเสียชีวิตได้

4.2 อุปลักษณณ์คำเรียกขานคนรัก

ตัวอย่างข้างต้นนั้นพบว่า ข้อมูลมีคำเรียกคนรักที่เป็นคำ วลี ตัวย่อ และตัวเลขหรือสูตรทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาอุปลักษณณ์ ผู้วิจัยคัดเลือกมาเฉพาะคำ วลี และตัวเลขหรือสูตรทางวิทยาศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาอุปลักษณณ์เท่านั้น โดยไม่รวมตัวย่อ ผลการศึกษาอุปลักษณณ์ของคำเรียกขานคนรักภาษาเวียดนามพบว่า มีอุปลักษณณ์ 8 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณณ์มนุษย์ อุปลักษณณ์สัตว์ อุปลักษณณ์พืช อุปลักษณณ์ธรรมชาติ อุปลักษณณ์อาชีพ อุปลักษณณ์ความเชื่อ อุปลักษณณ์ทรัพย์สิน และอุปลักษณณ์แหล่งสถานที่ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 อุปลักษณณ์มนุษย์

อุปลักษณณ์มนุษย์ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์และนำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรัก รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบนั้นเรียกว่า อุปลักษณณ์มนุษย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (19) Công chúa
/koŋm33 cuə45/
“เจ้าหญิง”
- (20) Hoàng Thượng
/hwaŋ32 tʰuəŋ21g/
“จักรพรรดิ ย่องเต้”
- (21) Bạn đời
/ban21g dɔj32/
“คู่ชีวิต”

จากตัวอย่างที่ (19) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้ชายใช้แทนคนรักเพศหญิง โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นเจ้าหญิง ซึ่งเป็นผู้หญิงที่สูงส่งและสวยงาม ได้รับการดูแลและปรนนิบัติอย่างดี ตัวอย่างที่ (20) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้หญิงใช้แทนคนรักเพศชาย โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นจักรพรรดิหรือฮ่องเต้ ซึ่งเป็นชายที่มี ความเป็นผู้นำ มีอำนาจสูงสุด และตัวอย่างที่ (21) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เปรียบเทียบคนรักเป็นเพื่อนของชีวิต มนุษย์ส่วนใหญ่จะมีเพื่อนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คนรักที่เข้าร่วม ใช้ชีวิตด้วยกันผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยกัน จึงเปรียบเหมือนเพื่อนชีวิต

4.2.2 อุปลักษณีสัตว์

อุปลักษณีสัตว์ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์และนำมาใช้เปรียบเทียบกับคนรักภาษาที่ใช้เปรียบเทียบกับนั้นเรียกว่า อุปลักษณีสัตว์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (22) Cá sấu
/ka45 sɔ̌w45/
“จระเข้”
- (23) Mèo con
/meo32 kon33/
“ลูกแมว”
- (24) Gấu trúc
/ɣɔ̌w45 cu̯kp45/
“หมีแพนด้า”
- (25) Heo
/heo33/
“หมู”
- (26) Voi con
/voj33 kon33/
“ลูกช้าง”

จากตัวอย่างที่ (22) และ (23) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้ชายใช้แทนคนรักที่เป็นเพศหญิง โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นจระเข้และลูกแมวตามลำดับ เป็นการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของหญิงคนรักว่า มีความดุร้ายราวกับจระเข้ หรือมีความน่ารักราวกับลูกแมว ส่วนตัวอย่างที่ (24) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้หญิงใช้แทนคนรักที่เป็นเพศชาย โดยเปรียบเทียบคุณลักษณะที่น่ารักและอบอุ่นของคนรักว่าเหมือนกับหมีแพนด้า ส่วนตัวอย่างที่ (25) กับ (26) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เปรียบเทียบคนรักเป็นหมูและลูกช้างตามลำดับ เป็นการเปรียบเทียบรูปร่างของคนรักที่มีขนาดใหญ่กับสัตว์ขนาดใหญ่

4.2.3 อุปลักษณืพืช

อุปลักษณืพืช หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับพืชและนำมาใช้เปรียบเทียบกับคนรักภาษาที่ใช้เปรียบเทียบกับนั้นเรียกว่า อุปลักษณืพืช ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (27) Năm lùn di động
/nám45 lún32 zì33 dònġm21g/
“เห็นแคระเคลื่อนที่”

จากตัวอย่างที่ (27) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้ชายใช้แทนคนรักที่เป็นเพศหญิง โดยเปรียบเทียบลักษณะรูปร่างของฝ่ายหญิงที่มีรูปทรงขนาดเล็กกับเห็น ซึ่งเป็นพืชที่มีรูปทรงขนาดเล็กเช่นกัน

4.2.4 อุปลักษณัธรรมชาติ

อุปลักษณัธรรมชาติ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและนำมาใช้เปรียบเทียบกับคนรัก รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบนั้นเรียกว่า อุปลักษณัธรรมชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (28) Oxy
/o33 si33/
“ออกซิเจน”

- (29) H₂O
/nwǎk45/
“น้ำ”

จากตัวอย่างที่ (28) และ (29) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนทั้งเพศชายและเพศหญิง หมายถึง ออกซิเจนและน้ำตามลำดับ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์

4.2.5 อุปลักษณัธอาชีพ

อุปลักษณัธอาชีพ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และนำมาใช้เปรียบเทียบกับคนรัก รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบนั้นเรียกว่า อุปลักษณัธอาชีพ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (30) Gái gọi
/xaj45 ɣoj21g/
“หญิงบริการ”

- (31) Công an
/kǒŋm33 an33/
“ตำรวจ”

จากตัวอย่างที่ (30) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้ชายใช้แทนคนรักที่เป็นเพศหญิง โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นหญิงบริการ เป็นการเปรียบเทียบลักษณะของหญิงคนรักว่าเป็นหญิงที่มีหน้าที่บริการและปรนนิบัติสามี ส่วนตัวอย่างที่ (31) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้ชายใช้แทนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เปรียบเทียบคนรักเป็นตำรวจ

ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของคนรักกับลักษณะของอาชีพตำรวจที่ต้องคอยสังเกต คอยตรวจสอบ ตรวจตรา และซักถามข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาข้อเท็จจริง

4.2.6 อุปลักษณ์ความเชื่อ

อุปลักษณ์ความเชื่อ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น เทวดา นางฟ้า และนำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรัก รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบนั้นเรียกว่า อุปลักษณ์ความเชื่อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (31) Hăng nga
/hăng³² ɲa³³/
“เทพธิดาดวงจันทร์”
- (32) Ngọc hoàng
/ɲo³²kɲ²¹g hwa³²ɲ³²/
“เจ็กเซียนฮ่องเต้ (จักรพรรดินบนสวรรค์)”

จากตัวอย่างที่ (31) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้ชายใช้แทนคนรักที่เป็นเพศหญิง โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นเทพธิดาที่สูงส่งและสวยงาม ส่วนตัวอย่างที่ (32) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ผู้หญิงใช้แทนคนรักที่เป็นเพศชาย โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่บนสวรรค์ตามตำนานที่ได้เล่าขานและสืบทอดกันมา

4.2.7 อุปลักษณ์ทรัพย์สิน

อุปลักษณ์ทรัพย์สิน หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของต่าง ๆ ที่มีมูลค่ามีการครอบครอง และนำมาใช้เปรียบเทียบถึงคนรัก รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบนั้นเรียกว่า อุปลักษณ์ทรัพย์สิน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (33) Cục nợ
/ku³²kɲ²¹g nɔ²¹g/
“ก้อนหนี้”

จากตัวอย่างที่ (33) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนทั้งคนรักที่เป็นเพศชายและคนรักที่เป็นเพศหญิง โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นก้อนหนี้ เป็นการเปรียบเทียบการเป็นหนี้ที่จะต้องคอยถูกตามและถูกทวงหนี้ เหมือนกับคนรักที่คอยตามและคอยทวงสัญญาต่าง ๆ ทั้งยังเป็นการเปรียบเทียบกับภาระหนี้สินที่เกิดจากการแต่งงานด้วย

4.2.8 อุปลักษณสถานที่

อุปลักษณสถานที่ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสถานที่ สถาบัน หน่วยงานต่าง ๆ และนำมาใช้เปรียบเทียบกับคนรัก รูปภาษาที่ใช้เปรียบเทียบกับนั้นเรียกว่า อุปลักษณสถานที่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (34) Mỏ than
/mɔ312 tʰan33/
“เหมืองถ่านหิน”
- (35) Ngân hàng
/ŋɔ33 han32/
“ธนาคาร”

ตัวอย่างที่ (34) กับ (35) เป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยเปรียบเทียบคนรักเป็นเหมืองถ่านหินและธนาคารตามลำดับ การเปรียบเทียบสถานที่ที่มีทรัพยากรมากมายกับทรัพย์สินสมบัติของคนรัก หรือเปรียบคนรักกับสถานที่ที่เป็นสถาบันทางการเงิน มีเงินหมุนเวียนอยู่มากมาย สามารถเบิกถอนใช้จ่ายได้ อีกทั้งยังเป็นแหล่งเงินทุนในเรื่องต่าง ๆ อีกด้วย

4.3 อุปลักษณเชิงมนทัศน์

การศึกษาความหมายอุปลักษณของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามพบว่า มีอุปลักษณ 8 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณมนุษย์ อุปลักษณสัตว์ อุปลักษณพืช อุปลักษณธรรมชาติ อุปลักษณาชีพ อุปลักษณความเชื่อ อุปลักษณทรัพย์สิน และอุปลักษณสถานที่ อุปลักษณเหล่านี้สะท้อนมนทัศน์ทางความคิดของคนเวียดนามดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 อุปลักษณมนุษย์

แวดวงความหมายต้นทาง คือ บุคคลในสถานะสูง ผู้มีศักดิ์ บุคคลทั่วไป

แวดวงความหมายปลายทาง คือ คนรักในอุดมคติ

มนทัศน์ คือ คนรักเป็นผู้ที่มีคุณค่า น่าปรารถนา (BELOVED PERSON IS A PRINCESS), (BELOVED PERSON IS A PRINCE), (BELOVED PERSON IS A LIFE PARTNER) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A PRINCESS)

Source domain: PRINCESS	→	Target domain: BELOVED PERSON
บุคคลสูงศักดิ์	→	คนพิเศษ คนรักมีคุณค่าสูง
การปกป้อง ดูแล	→	การดูแลเอาใจใส่คนรัก
ความงดงาม อ่อนโยน	→	ความงดงาม อ่อนหวานของคนรัก
ที่อยู่อาศัย ในวัง พื้นที่พิเศษ	→	พื้นที่พิเศษของความรู้สึกและอารมณ์

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A PRINCESS) เป็นการสร้างมโนทัศน์ (conceptualize) จากบุคคลที่มีสถานะทางสังคมสูงไปสู่บุคคลที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกสูงในเชิงความสัมพันธ์ ความรักถูกสร้างมโนทัศน์เป็นแบบโรแมนติกเชิงอุดมคติ (royal idealization) เชื่อมกับอุดมคติ ความบริสุทธิ์ และการปกป้อง

(BELOVED PERSON IS A PRINCE)

Source domain: PRINCE	→	Target domain: BELOVED PERSON
อำนาจและศักดิ์ศรี	→	บทบาทผู้นำของคนรัก
กล้าหาญ ปกป้องผู้อื่น	→	ผู้ปกป้องคนรัก
ความมั่นคง	→	ที่พึ่งพิงของคนรัก
ความสง่างาม	→	คุณค่าและเกียรติ

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A PRINCE) เป็นการสร้างมโนทัศน์จากบุคคลที่มีสถานะทางสังคมสูงไปสู่บุคคลที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกอย่างมากในความสัมพันธ์เช่นกัน โดยเน้นบทบาททางสังคมของเจ้าชายไปสู่บทบาทในความสัมพันธ์ของคนรัก ความรักถูกสร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบความมั่นคง ความรับผิดชอบ และศักดิ์ศรี ซึ่งสัมพันธ์กับค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับบทบาททางเพศในสังคมเวียดนาม

(BELOVED PERSON IS A LIFE PARTNER)

Source domain: LIFE PARTNER	→	Target domain: BELOVED PERSON
ร่วมเดินทางชีวิต	→	บุคคลที่ร่วมอนาคต
แบ่งปันภาระหน้าที่	→	การแบ่งเบา
สนับสนุนซึ่งกันและกัน	→	บุคคลที่เกื้อหนุน ช่วยเหลือกัน
มีเป้าหมายร่วม	→	ความสัมพันธ์มีทิศทางร่วมกัน

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A LIFE PARTNER) เชื่อมโยงกับมโนทัศน์ (LIFE IS A JOURNEY) ซึ่งเป็นอุปลักษณ์พื้นฐานตามทฤษฎีของเลคอฟและจอห์นสัน โดยความรักถูกสร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบการเดินทางร่วมกัน อุปลักษณ์นี้เน้นปฏิสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกัน (mutuality) ความเสมอภาค (equality) และการดำเนินวิถีชีวิตร่วมกัน (shared trajectory)

4.3.2 อุปลักษณ์สัตว์

แวดวงความหมายต้นทาง คือ ลักษณะของสัตว์สัตว์ เช่น น่ารัก อ่อนโยน หรือดุร้าย

แวดวงความหมายปลายทาง คือ คนรักที่มีนิสัยหรือรูปลักษณ์ที่น่ารัก คนรักที่มีอารมณ์น่ารัก

มโนทัศน์ คือ คนรักเป็นสัตว์ที่น่ารัก คนรักเป็นสัตว์ที่มีอารมณ์ดุร้าย (BELOVED PERSON ARE ANIMALS) สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 มโนทัศน์ คือ (BELOVED PERSON ARE CUTE ANIMALS) และ (BELOVED PERSON ARE WILD ANIMALS) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON ARE CUTE ANIMAL)

Source domain: CUTE ANIMALS → **Target domain:** BELOVED PERSON

ตัวเล็ก น่ารัก นุ่มนวล	→	ความน่ารัก อ่อนโยนของคนรัก
การดูแล	→	ความเอาใจใส่ที่คนรักควรได้รับ
พฤติกรรมขี้อ้อน	→	พฤติกรรมขี้อ้อนของคนรัก
ความสุขทางอารมณ์	→	ความสุขทางอารมณ์ที่เกิดจากคนรัก

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON ARE CUTE ANIMAL) เป็นการสร้างมโนทัศน์ผ่านประสบการณ์พื้นฐานในการปฏิสัมพันธ์กับสัตว์เลี้ยง (embodied experience) เพื่อก่อรูปมโนทัศน์เกี่ยวกับความรัก

(BELOVED PERSON ARE WILD ANIMALS)

Source domain: WILD ANIMALS → **Target domain:** BELOVED PERSON

ดุร้าย หวงอาณาเขต	→	อารมณ์ขี้โมโห และขี้หึงของคนรัก
อันตราย	→	อารมณ์รุนแรงของคนรัก
อิสระสูง ควบคุมยาก	→	ไม่สามารถควบคุมคนรักได้
ผู้ล่า	→	ผู้ควบคุมความสัมพันธ์

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON ARE WILD ANIMALS) เป็นการสร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบของสัญชาตญาณและแรงปรารถนาที่มีร่วมกันของมนุษย์และสัตว์

อุปลักษณ์ทั้งสองแบบอยู่ภายใต้ superordinate metaphor: BELOVED PERSON ARE ANIMALS การเลือกสัตว์ต่างชนิดกันสะท้อนประสบการณ์หรือความสัมพันธ์ของคู่รักแต่ละคู่ที่แตกต่างกัน

4.3.3 อุปลักษณ์พืช

แวดวงความหมายต้นทาง คือ ลักษณะหรือรูปร่างของพืช

แวดวงความหมายปลายทาง คือ ลักษณะหรือรูปร่างคนรัก

มโนทัศน์ คือ คนรักคือสิ่งมีชีวิตที่ต้องดูแล (BELOVED PERSON IS A PLANT) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A PLANT)

Source domain: PLANTS → **Target domain:** BELOVED PERSON

บอบบาง	→	ลักษณะของคนรัก
ลำต้นเล็ก	→	รูปร่างของคนรัก
การดูแล	→	การใส่ใจคนรัก
ประโยชน์	→	ความสำคัญ

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A PLANT) เป็นการสร้างมโนทัศน์จากประสบการณ์ทางกายภาพในการรับรู้เกี่ยวกับพืชไปสู่การเปรียบเทียบรูปลักษณ์ของคนรักและความสัมพันธ์ โดยเน้นเรื่องรูปลักษณ์แต่แฝงด้วยความรู้สึกและความสัมพันธ์

4.3.4 อุปลักษณ์ธรรมชาติ

แวดวงความหมายต้นทาง คือ ธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงชีวิต

แวดวงความหมายปลายทาง คือ คนรักคือสิ่งจำเป็นทางอารมณ์ความรู้สึก

มโนทัศน์ คือ คนรักเป็นพลังหล่อเลี้ยงชีวิต (BELOVED PERSON IS A NATURAL FORCE) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A NATURAL FORCE)

Source domain: NATURAL FORCE → Target domain: BELOVED PERSON

น้ำหล่อเลี้ยงชีวิต → เต็มเต็มชีวิต

อากาศจำเป็นต่อการหายใจ → สิ่งที่ขาดไม่ได้

ลมพัดให้ความสดชื่น → ทำให้ชีวิตสดใส

ฝนทำให้เกิดการงอกงาม → ทำให้ชีวิตเติบโต

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A NATURAL FORCE) เป็นการสร้างมโนทัศน์ผ่านประสบการณ์ทางกายภาพเกี่ยวกับพลังธรรมชาติที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตไปสู่ความสำคัญของคนรักในฐานะแหล่งพลังงานหล่อเลี้ยงความรู้สึก

4.3.5 อุปลักษณ์อาชีพ

แวดวงความหมายต้นทาง คือ บุคคลที่มีหน้าที่หรือบทบาทเฉพาะ เช่น การปกป้อง ควบคุม

แวดวงความหมายปลายทาง คือ คนรักเป็นผู้มีบทบาทต่อชีวิตและอารมณ์

มโนทัศน์ คือ คนรักเป็นผู้ควบคุมความประพฤติ คนรักเป็นผู้ดูแลให้บริการ (BELOVED PERSON IS A CONTROLLER), (BELOVED PERSON IS A SERVICE PROVIDER) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A CONTROLLER)

Source domain: A CONTROLLER → Target domain: BELOVED PERSON

มีอำนาจสั่งการ → การกำหนดพฤติกรรม

ตรวจสอบ เผื่อระวัง → การติดตามหรือหึงหวง

ให้รางวัล ลงโทษ → การแสดงความพอใจและความไม่พอใจ

ควบคุมทิศทาง → การมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A CONTROLLER) สร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (authority relationship) ความสัมพันธ์ของคู่รักถูกมองในเชิงลำดับอำนาจ (hierarchical structure)

(BELOVED PERSON IS A SERVICE PROVIDER)

Source domain: A SERVICE PROVIDER → **Target domain:** BELOVED PERSON

การบริการตามความต้องการ	→ การตอบสนองความต้องการ
การดูแลเอาใจใส่	→ การดูแลความรู้สึก
ความสะอาดสบาย	→ การช่วยเหลือ
การสนับสนุน	→ ที่พึ่งพิง

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A SERVICE PROVIDER) เป็นการสร้างมโนทัศน์ความรักผ่านกรอบความสัมพันธ์แบบการดูแลเอาใจใส่ (caregiving relationship) และในบางบริบทเชื่อมโยงกับอุปลักษณ์การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ (economic exchange metaphor) ด้วย

อุปลักษณ์ทั้งสองแสดงให้เห็นว่า ความรักสามารถสร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบความสัมพันธ์เชิงอำนาจและกรอบการบริการซึ่งสะท้อนบทบาททางสังคมและแนวคิดทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับหน้าที่ในความสัมพันธ์ของคนรัก

4.3.6 อุปลักษณ์ความเชื่อ

แวดวงความหมายต้นทาง คือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ ผู้มอบพร

แวดวงความหมายปลายทาง คือ คนรักในฐานะผู้วิเศษ มีคุณค่าทางจิตวิญญาณ

มโนทัศน์ คือ คนรักคือสิ่งที่สูงส่ง (BELOVED PERSON IS A DIVINE BEING) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A DIVINE BEING)

Source domain: A DIVINE BEING → **Target domain:** BELOVED PERSON

ที่อยู่ (บนสวรรค์)	→ สถานะสูง
บริสุทธิ์ ปราศจากมลทิน	→ ดี สมบูรณ์แบบ
ยกย่อง เคารพบูชา	→ การยกย่อง
ความศรัทธา	→ ความเชื่อในความรัก

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A DIVINE BEING) เป็นการสร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบความคิดเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทพเจ้าไปสู่คนรักในฐานะที่สูงส่ง บริสุทธิ์ และทรงอิทธิพล โดยเน้นมิติของการยกย่องและความศรัทธา

4.3.7 อุปลักษณ์ทรัพย์สิน

แวดวงความหมายต้นทาง คือ ทรัพย์สินที่เป็นหนี้

แวดวงความหมายปลายทาง คือ คนรัก ความสัมพันธ์ที่ต้องรับผิดชอบดูแล หรือความสัมพันธ์ที่เป็นภาระ

มโนทัศน์ คือ คนรักเป็นสิ่งที่ครอบครองได้ มีคุณค่าและภาระร่วมกัน (BELOVED PERSON IS A DEBT TO BEAR) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A DEBT TO BEAR)

Source domain: DEBT TO BEAR	→	Target domain: BELOVED PERSON
หนี้ พันธะผูกพัน	→	พันธะของความสัมพันธ์
รับผิดชอบและชำระ	→	การดูแลและรักษาความสัมพันธ์
การแบกรับภาระ	→	หน้าที่และความเสียสละ
การลงทุนและภาระ	→	ความสุขและความรับผิดชอบ

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A DEBT TO BEAR) เป็นการสร้างมโนทัศน์ผ่านกรอบระบบเศรษฐกิจและพันธะหนี้ไปสู่การทำความเข้าใจความรักในฐานะพันธะผูกพันที่มีคุณค่าแต่ต้องแบกรับร่วมกัน โดยเน้นมิติของความรับผิดชอบและหน้าที่ทางศีลธรรมมากกว่าความรู้สึกเพียงอย่างเดียว

4.3.8 อุปลักษณ์สถานที่

แวดวงความหมายต้นทาง คือ สถานที่ที่มีความมั่งคั่งหรือความมั่นคง เช่น ธนาคารหรือเหมือง

แวดวงความหมายปลายทาง คือ ฐานะ ทรัพย์สินของคนรัก

มโนทัศน์ คือ คนรักเปรียบได้กับสถานที่พำนักทางใจ หรือที่เก็บรักษาความรู้สึก (BELOVED PERSON IS A PLACE OF WEALTH) สามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

(BELOVED PERSON IS A PLACE OF WEALTH)

Source domain: PLACE OF WEALTH	→	Target domain: BELOVED PERSON
แหล่งทรัพยากรมีค่า	→	แหล่งคุณค่าทางอารมณ์
มีชุมทรัพย์ซ่อนอยู่	→	คุณค่าภายในของคนรัก
การค้นหาและการค้นพบ	→	การใช้เวลาเรียนรู้
ผลตอบแทนสูง	→	ให้ความสุขและความหมายชีวิต

อุปลักษณ์ (BELOVED PERSON IS A PLACE OF WEALTH) เป็นการสร้างมโนทัศน์ผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับพื้นที่แหล่งทรัพยากรไปสู่การทำความเข้าใจคนรักในฐานะแหล่งคุณค่าและความหมายของชีวิต โดยเน้นมิติของความล้ำค่าและการปกป้องรักษา

อุปลักษณ์ทั้ง 8 ประเภทนี้ล้วนมีแวดวงความหมายปลายทางเดียวกันคือ “คนรัก” แต่ต่างกันว่า แวดวงความหมายต้นทางซึ่งสะท้อนลักษณะการมองคนรักในหลายมิติ เช่น มิติอุดมคติ (มนุษย์) มิติธรรมชาติและสัตวชาติ (สัตว์ พืช ธรรมชาติ) มิติหน้าที่ทางสังคม (อาชีพ) มิติสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ความเชื่อ) มิติเศรษฐกิจและคุณค่า (ทรัพย์สิน สถานที่) จึงอาจกล่าวได้ว่า อุปลักษณ์เหล่านี้ช่วยเผยให้เห็นโครงสร้างทางความคิดของผู้ใช้ภาษาเวียดนามที่มอง “คนรัก” เป็นทั้งผู้ที่มีคุณค่า ผู้ที่เป็นที่พึ่งพิง และส่วนหนึ่งของชีวิต ซึ่งเชื่อมโยงโลกทางอารมณ์เข้ากับประสบการณ์ชีวิตจริงผ่านภาษาที่เป็นรูปธรรม

5. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามครอบคลุมประเภทของคำเรียกขานตามการจัดแบ่งของ Braun (1988) หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น ชื่อหรือฉายา คำเรียกญาติ คำบอกอาชีพ คำแสดงความรัก และคำบอกความสัมพันธ์ที่อ้างอิงบุคคลอื่น

คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนาม แบ่งเป็น คำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักเพศชาย คำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนคนรักเพศหญิง และคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนได้ทั้งสองเพศมีจำนวนมากที่สุด 75 คำ รองลงมาเป็นคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนเพศหญิง จำนวน 55 คำ และคำเรียกขานคนรักที่ใช้แทนเพศชาย จำนวน 30 คำ

จากข้อมูลอาจจะกล่าวได้ว่า แนวโน้มการใช้ภาษาของคนเวียดนามมีการใช้คำไม่ระบุเพศ (แบบที่ใช้แทนได้ทุกเพศ) มากขึ้น สอดคล้องกับการตั้งชื่อในภาษาเวียดนามสมัยก่อนที่มีชื่อใช้ได้เฉพาะกับเพศชายและเฉพาะกับเพศหญิงเท่านั้น เช่น Hùng “วีรบุรุษ” ใช้กับเพศชาย Hoa “ดอกไม้” ใช้กับเพศหญิง แต่ในปัจจุบันพบว่า มีชื่อที่สามารถใช้ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิงมากขึ้น เช่น Thanh “ใส บริสุทธิ์” อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามระบุการใช้เฉพาะเพศใดเพศหนึ่งคือ การนำคำเรียกญาติที่ระบุเพศอยู่แล้วมาใช้เรียกคนรัก เช่น anh “พี่ชาย” เมื่อใช้เป็นคำเรียกคนรัก anh yêu “ที่รัก” จึงหมายถึงคนรักที่เป็นเพศชายเท่านั้น

คำเรียกขานคนรักในภาษาทั่วไปอาจมีหรือไม่มีการระบุเพศ ขึ้นอยู่กับโครงสร้างไวยากรณ์และบรรทัดฐานทางสังคมของภาษา ภาษาที่ไม่มีการผันเพศทางไวยากรณ์มักใช้คำกลางที่ไม่บ่งเพศโดยตรง ในขณะที่ภาษาที่มีระบบการผันเพศมักแยกคำตามเพศอย่างชัดเจน สิ่งนี้สอดคล้องกับแนวโน้มปัจจุบัน ในหลายสังคมที่พบการใช้คำที่เป็นกลางทางเพศมากขึ้น (gender-neutral terms) เช่น คำว่า partner หรือ spouse ในภาษาอังกฤษ ถึงแม้จะไม่ใช้คำเรียกขานคนรักแต่เป็นคำบอกสถานะคนรักซึ่งสะท้อนการปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคและความหลากหลายทางเพศ (Cameron, 2003, pp. 447–467) กล่าวโดยสรุปคือ การมีหรือไม่มีการระบุเพศในคำเรียกขานคนรักและคำบอกสถานะคนรักไม่ได้เป็นเพียงประเด็นทางโครงสร้างภาษา หากยังสัมพันธ์กับการสร้างมโนทัศน์และแนวความคิดทางสังคมที่แฝงอยู่ในระบบภาษาอีกด้วย

คำเรียกขานคนรักกับคำบอกสถานะคนรักในภาษาเวียดนาม จากการศึกษาพบว่าบางคำอาจมี การใช้บอกสถานะและใช้เป็นคำเรียกขานได้ด้วย เช่น คำว่า nguôi yêu “คนรัก แฟน” สามารถใช้บอกสถานะของบุคคลทั้งสองและนำมาเรียกขานบุคคลอันเป็นที่รักได้อีกด้วย คล้ายกับในภาษาไทย คำว่า แฟน คือ คำบอกสถานะของคนรัก แต่บางครั้งก็มีการนำมาใช้เรียกขานคนรักว่า คุณแฟน ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นในภาษาอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ส่วนคำเรียกขานคนรักที่จัดอยู่ในประเภทคำแสดงความรัก ในภาษาเวียดนามมีอยู่ไม่มากนัก ในการศึกษาครั้งนี้พบเพียงคำว่า cung “ที่รัก” cực cung “สุดที่รัก” ซึ่งใช้ได้ทั้งกับคู่รักและคนในครอบครัวที่มีอายุน้อยกว่า และคำว่า bảo bối “ของรัก ที่รักสุดหัวใจ” คำนี้ใช้ได้กับความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือลูกหรือสัตว์เลี้ยงได้ด้วย แสดงให้เห็นว่าคำแสดงความรักในภาษาเวียดนามนั้นไม่ได้จำกัดอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลเท่านั้น แต่สามารถใช้ได้กับความสัมพันธ์ระหว่างคนและสัตว์เลี้ยงอีกด้วย

5.1 รูปแบบคำเรียกขานคนรัก

รูปแบบการใช้คำเรียกขานคนรักที่พบในการศึกษาคำนี้มีความแตกต่างกับภาษาอื่น ๆ อยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบและการใช้ กล่าวคือ การศึกษาคำนี้พบรูปแบบคำเรียกขานคนรักที่เป็นตัวย่อ ตัวเลข และสูตรทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากข้อมูลภาษาที่นำมาวิเคราะห์เป็นภาษาเขียน ไม่ใช่ภาษาพูด จึงพบรูปแบบดังกล่าว การบันทึกคำเรียกขานคนรักจะย่อคำเพื่อความสะดวกหรือความทันสมัย แต่การพูดคำเหล่านี้ก็จะออกเสียงตามปกติ ไม่ได้พูดย่อแต่อย่างใด เช่น ck ออกเสียงว่า chōng, vk ออกเสียงว่า vɔ̌ และ iu ออกเสียงว่า yèu

การศึกษาคำนี้พบรูปแบบคำเรียกขานคนรักที่เป็นตัวเลข ซึ่งนำมาใช้เรียกขานแทนคนรักอยู่บ้าง แต่ไม่นิยมมากนัก เช่น คำว่า 113 “สายด่วนฉุกเฉินประเทศเวียดนาม” ส่วนรูปแบบคำเรียกขานคนรักที่เป็นสูตรทางวิทยาศาสตร์ไม่พบในภาษาพูด พบแต่ในการเขียนเพื่อสื่อความหมายถึงคนรักเท่านั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นทั้งข้อดีและข้อเสียของการเก็บข้อมูลจากการบันทึกภาษา ไม่ใช่ภาษาพูดที่ใช้เรียกขานจริง ข้อดีคือได้เห็นความคิดที่มีต่อคนรักในภาษาเวียดนามอย่างครอบคลุม ข้อเสียคือคำนั้นอาจไม่ได้นำมาใช้เรียกขานให้ได้ยินกันในวงกว้าง

รูปแบบคำเรียกขานคนรักที่เป็นวลีในภาษาเวียดนามที่พบส่วนใหญ่มักจะเป็นการยกย่องคนรักหรือพูดถึงคุณลักษณะของคนรัก แต่ไม่ได้นำมาใช้เรียกคนรักจริง ๆ เหมือนภาษาอื่น ๆ เช่น My daring ในภาษาอังกฤษ หรือ “ยอดดวงใจของฉัน” ในภาษาไทย วลีเรียกคนรักในภาษาเวียดนามเป็นเพียงการคิดวลีหรือฉายาให้กับคนรักเท่านั้น เช่น Bà già khó tính “ยายแก่ขี้บ่น ยายแก่เรื่องมาก”

ข้อมูลจากการศึกษาที่พบเป็นรูปแบบวลี พบว่ามีวลี เช่น Vợ chàng đậu “เมียไอ้ได้หัว” วลีนี้ถ้าจัดแบ่งประเภทตามแนวคิดของ Braun (1988) จะเป็นประเภทคำบอกความสัมพันธ์ที่อ้างถึงบุคคลอื่น วลีเหล่านี้ส่วนใหญ่พบในการเรียกขานผู้หญิงเท่านั้น ซึ่งน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของขงจื๊อในสังคมเวียดนาม ที่เรียกว่า ตามต่อง (Tam tông) กล่าวคือ ผู้หญิงเมื่อเกิดมาแล้วต้องเชื่อฟังชายสามคน คนแรกคือบิดา คนถัดมาคือสามี และคนสุดท้ายคือลูกชายคนโต จากแนวคิดนี้จะพบคำเรียกขานประเภทบอกความสัมพันธ์ที่อ้างถึงบุคคลอื่นในสังคมเวียดนาม เช่น con anh Hùng “ลูกตาหุ้ง”, vợ chàng Đậu “เมียไอ้ได้หัว” และ mẹ em Long “แม่หนูลอง” ซึ่งกล่าวถึงผู้หญิงคนเดียวกันแต่อยู่ในบทบาทความสัมพันธ์ที่ต่างกัน คำเรียกขานลักษณะนี้พบอย่างแพร่หลายในสังคมเวียดนาม

5.2 อุปลักษณะของคำเรียกขานคนรัก

คำเรียกขานคนรักที่มีความหมายเปรียบเทียบและจัดว่าเป็นอุปลักษณะนั้น สามารถจัดแบ่งกลุ่มตามหมวดหมู่ได้ 8 ประเภท ดังแสดงในตารางข้างล่าง

Table 1

Table of summary metaphorical types of Vietnamese terms of endearment

Metaphorical Category	Terms of Endearment for Male Partners	Terms of Endearment for Female Partners	Terms of Endearment for Both Male and Female Partners
Human Metaphors	✓	✓	✓
Animal Metaphors	✓	✓	✓
Plant Metaphors		✓	
Nature Metaphors			✓
Occupational Metaphors	✓	✓	✓
Belief-Related Metaphors	✓	✓	
Property Metaphors			✓
Place Metaphors			✓

จากตารางจะเห็นได้ว่า คำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามใช้อุปลักษณมนุษย์และอุปลักษณสัตว์แทนคนรักมากที่สุด การเปรียบเทียบลักษณะของคนรักกับมนุษย์หรือสัตว์และนำมาเป็นคำที่ใช้แทนคนรักของตนนั้นพบคล้าย ๆ กันในหลายภาษา เช่น ในงานของ Kasornsiri (2021) พบว่า ความเปรียบที่ใช้เรียกขานตนเองและคนรักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่สะท้อนมโนทัศน์หลัก 2 ประการ ได้แก่ ผู้เรียกขานตนเองคือสัตว์และผู้เรียกขานตนเองคือมนุษย์บางกลุ่ม โดยมีมโนทัศน์แรกปรากฏมากที่สุด

อุปลักษณพืชที่พบในภาษาเวียดนาม เป็นอุปลักษณหนึ่งที่น่าสนใจ คือ มีการเปรียบเทียบรูปร่างผู้หญิงที่มีขนาดเล็กกับเห็ด ซึ่งแตกต่างจากภาษาอื่น ๆ ที่หากเป็นอุปลักษณพืช ส่วนใหญ่จะเปรียบเป็นดอกไม้หรือต้นไม้ที่หมายถึงความสวยงาม สิ่งที่ต้องดูแลและเจริญงอกงาม

อุปลักษณทรัพย์สินก็เป็นอีกอุปลักษณหนึ่งที่น่าสนใจ คือ มีการเปรียบคนรักเป็นก้อนหิน ในภาษาอื่น ๆ อาจเปรียบเป็นทรัพย์สินที่มีค่า แต่ในภาษาเวียดนามพบว่าเปรียบเป็นก้อนหิน ซึ่งหากพิจารณาในเชิงวัฒนธรรมแล้ว แนวคิดเรื่อง “หิน” (nđ) ในสังคมเวียดนามมักถูกเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ เช่น nđ ân tình “หนี้บุญคุณ” nđ tình “หนี้รัก” ดังนั้นการเปรียบคนรักว่าเป็น ก้อนหิน จึงไม่ได้สื่อความหมายเชิงลบเสมอไป แต่อาจสะท้อนความรู้สึกที่ตระหนักถึงผลของความรักรว่า ถึงแม้จะสร้างความสุขให้ แต่ก็เป็นการที่ต้องรับผิดชอบ

“คนรัก” ในภาษาเวียดนามจึงไม่ได้มีการเปรียบด้วยอุปลักษณเพียงอุปลักษณเดียว แต่มีการเปรียบด้วยอุปลักษณที่หลากหลายและเป็นเครือข่าย (conceptual metaphor network) โดยแวดวงความหมายปลายทางของแต่ละอุปลักษณจะแสดงมิติของความรักที่แตกต่างกัน ซึ่งมาจากการรับรู้และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรักที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลอีกด้วย

โดยสรุป อุปลักษณ์ทั้ง 8 ประเภทยี่สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเวียดนามมอง “คนรัก” ในมิติที่หลากหลาย ทั้งในเชิงอารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ สอดคล้องกับแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสันที่ว่ามนุษย์เข้าใจสิ่งนามธรรมผ่านสิ่งที่ป็นรูปธรรม ดังนั้นอุปลักษณ์ของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามจึงไม่เพียงเป็นการใช้ถ้อยคำเชิงเปรียบเทียบเท่านั้น แต่ยังเป็นภาพสะท้อนของโครงสร้างทางความคิดและค่านิยมทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับความรักของคนเวียดนามอีกด้วย

5.3 มโนทัศน์เชิงอุปลักษณ์ของคำเรียกขานคนรัก

ผลการศึกษามโนทัศน์เชิงอุปลักษณ์ของคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามพบว่า คนเวียดนาม มักใช้การเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ แทนคุณลักษณะและบทบาทของคนรักในมิติทางอารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม เช่น อุปลักษณ์มนุษย์ พกการใช้คำเปรียบเทียบกับ “เจ้าชาย” หรือ “เจ้าหญิง” สะท้อนมุมมองความรักในลักษณะโรแมนติกและความรักในอุดมคติ ในขณะที่อุปลักษณ์สัตว์และอุปลักษณ์พืชเปรียบเทียบกับ “แมว” “เห็ด” แสดงถึงความใกล้ชิด ความน่ารัก และความต้องการการดูแลเอาใจใส่ อุปลักษณ์ธรรมชาติ เช่น “น้ำ” หรือ “ออกซิเจน” สะท้อนความรักในฐานะสิ่งจำเป็นต่อชีวิต อุปลักษณ์อาชีพและอุปลักษณ์ความเชื่อ เปรียบเทียบกับ “ตำรวจ” “เทวดา” แสดงถึงความรักในฐานะผู้คุมกฎ ผู้ดูแล หรือเป็นสิ่งที่สูงส่ง นอกจากนี้การใช้อุปลักษณ์ทรัพย์สินและสถานที่ เช่น “ก้อนหิน” “ธนาคาร” แสดงให้เห็นมุมมองที่ความรักเป็นทั้งคุณค่าและการะที่ต่อองรับผิดชอบหรือเป็นแหล่งรวมทรัพย์สิน ดังนั้นการเลือกใช้คำเรียกขานคนรักไม่เพียงสะท้อนความสัมพันธ์ทางอารมณ์ แต่ยังสะท้อนมุมมองและความเข้าใจในความรักของผู้ใช้ภาษาอย่างชัดเจนทั้งในด้านส่วนบุคคลและมิติทางสังคมวัฒนธรรม

การศึกษาคำเรียกขานคนรักสามารถสะท้อนให้เห็นว่า “คนรัก” เป็นนามธรรมและถูกทำความเข้าใจผ่านอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์หลายรูปแบบ โดยมีแวดวงความหมายปลายทางเดียวกัน คือ คนรัก แต่มีแวดวงความหมายต้นทางที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ สัตว์ พืช ธรรมชาติ อาชีพ ทรัพย์สิน และสถานที่ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนว่าผู้ใช้ภาษาเวียดนามไม่ได้พึ่งพาอุปลักษณ์เพียงชุดเดียวในการทำทำความเข้าใจคนรัก แต่ใช้อุปลักษณ์หลายชุดร่วมกัน (multiple metaphors) เพื่อแสดงถึงมิติที่แตกต่างของแต่ละความสัมพันธ์

ข้อสังเกตจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ข้อมูลคำเรียกขานคนรักในภาษาเวียดนามมีคำภาษาต่างประเทศอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยไม่ได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ แต่การพบคำเรียกขานคนรักภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ แสดงให้เห็นความนิยมในการใช้คำเรียกขานคนรักของคนเวียดนามในปัจจุบัน จากการสอบถามเพิ่มเติมทราบว่าคำเรียกขานคนรักด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นนิยมใช้ในกลุ่มคนที่มีอายุน้อย (ระหว่าง 20-30 ปี) เพื่อแสดงถึงความทันสมัย

การศึกษาคำเรียกขานคนรักครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาคำเรียกขานคนรักของกลุ่มเพศทางเลือก LGBTQA+ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจว่าคำเรียกขานจะมีลักษณะหรือรูปแบบอย่างไร แตกต่างกับลักษณะหรือรูปแบบคำเรียกขานคนรักที่มีการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้หรือไม่ เพราะในปัจจุบันคำว่าคนรักหรือคู่รักไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้ชายหญิงเท่านั้น

6. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “คำเรียกคนรักในภาษาเวียดนาม : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน” ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2567

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยให้คำแนะนำและความคิดเห็น ขอขอบคุณผู้บอกภาษาชาวเวียดนามทั้ง 6 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- Aungsuwattanakul, M. (2016). *Address term used by dating couples* [in Thai], [Master's thesis, Thammasat University]. Ethesis Archive Library Thammasat University. https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5506032399_6882_4923.pdf.
- Braun, F. (1988). *Terms of address: Problems of patterns and usage in various languages and cultures*. Mouton de Gruyter.
- Brown, R. & Gilman, A. (1972). *The Pronoun of Power and Solidarity*. In Fishman (ed.), *Rearing in The Sociology of Language*.
- Cameron, D. (2003). Gender and language ideologies. In J. Holmes & M. Meyerhoff (Eds.), *The handbook of language and gender* (pp. 447–467). Blackwell Publishing.
- Chan-aphiban, N. (2011). *The use of address terms for unfamiliar interlocutors* [in Thai], [Master's independent study, Srinakharinwirot University]. https://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Lin/Nanthikan_C.pdf
- Ding, F. (2005). *A comparison of the use of address terms in Thai and Chinese* [in Thai], [Master's thesis, Srinakharinwirot University]. Unpublished.
- Doan, T. T. (1999). *Vietnamese phonetics* [in Vietnamese]. Hanoi: Vietnam National University.
- Hanchaiyopoom, J. (1995). *The use of address terms among Thai army officers in Bangkok* [in Thai], [Master's thesis, Thammasat University]. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:138343
- Kasornsiri, C. (2021). Metaphors used among Thai adults for addressing themselves and their beloved ones [in Thai]. *Liberal Arts Journal, Mahidol University*, 4(2), 376-409.
- Khuat, T. L. (2014). Terms of address in communication between Vietnamese rural husbands and wives (Based on literary works from 1930–1945) [in Vietnamese]. *Vietnam Journal of Online Science*, 7(225), 18–25.
- Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction* (2nd ed.). Oxford University Press.

- Lakoff, G. & Johnson, M. (2003). *Metaphor We Live By*. London: The University of Chicago Press.
- Le, T. K. (2002). *Terms of address and address usage in Vietnamese dialects* [in Vietnamese], [PhD dissertation, Institute of Linguistics, Hanoi]. <http://luanan.nlv.gov.vn/luanan?a=d&d=TTbFlGuwFyAG2002.1.1&e=——vi-20-1-img-txIN——>
- Lotrakoolwat, J. (1994). *A comparison of the use of address terms in Thai and French* [in Thai], [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13799>.
- Nguyen, S. P. (2000). *Vietnamese–English dictionary*. Culture and Information Publishing House.
- Nguyen T. T. C., Anansiriwat, P., & Kongsirirat, S. (2017). Cultural characteristics reflected through the use of person-reference terms in Vietnamese [in Thai]. *Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University*, 13(1), 32–67.
- Nguyen, T. T. T. (2007). Distinguishing between address terms and personal pronouns [in Vietnamese]. *Journal of Language and Life*, 137(3), 1–3.
- Nguyen, V. C. (1993). Address terms in Vietnamese [in Vietnamese]. *Journal of Science, Hanoi University*, 3, 8–13.
- Nusartlert, A. (2013). The use of address terms in Thai Political, Legal, Media, and academic registers [in Thai]. *Journal of Humanities and Social Sciences (HUSOKKU)*, 30(3), 117-130.
- Rodsap, N. (2007). *Address Terms of Thai Monks* [in Thai], [Master's thesis, Srinakharinwirot University]. [http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Tha\(M.A.\)/Narongkan_R.pdf](http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Tha(M.A.)/Narongkan_R.pdf)
- Saralamba, C. (2005). Metaphor in Cognitive Linguistics Theory [in Thai]. *Journal of Language and Linguistics, Thammasat University*, 5(1), 1-16.
- Saralamba, C. (2014). Colors as conceptual metaphors of emotions in English and Thai : A Cognitive linguistics in focus [in Thai]. *Journal of Language and Linguistics, Thammasat University*, 33(1), 87-106.
- Siriphanich, P. (2007). *Occupational and Positional Terms of Address in Japanese and Thai* [in Thai], [Master's Thesis, Chulalongkorn University].
- Taimienphi.vn. (n.d.-a). *Biệt danh hay cho người yêu bạn trai gái*. Retrieved May 11, 2024, from <http://thuthuat.taimienphi.vn/biet-danh-hay-cho-nguoi-yeu-ban-trai-gai-28821n.asp>
- Taimienphi.vn. (n.d.-b). *Biệt danh hay cho bạn trai*. Retrieved May 11, 2024, from <http://thuthuat.taimienphi.vn/biet-danh-hay-cho-ban-trai-32466n.asp>
- Tingsabadh, K. M.R., & Prasithrathsint, A. (1986). *The Use of Address Terms in Thai during the Ratanakosin Period* [in Thai]. The Research Dissemination Project, Research Division, Chulalongkorn University.

- Ungerer, F and Schmid, H-J. (1999). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London: Longman.
- Vforum.vn. (n.d.). Top những tên hay biệt danh dễ thương cho người yêu lưu trên điện thoại.
Retrieved May 11, 2024, from <http://vforum.vn/diendan/showthread.php?112153-Top-nhung-ten-hay-biet-danh-de-thuong-cho-nguoi-yeu-luu-tren-dien-toai>
- Wongsa-nga, P. (2002). *The use of address terms in a multilingual village: The case of Samrongrawee Village, Srikaew Subdistrict, Srirattana District, Sisaket Province* [in Thai], [Independent study report Mahasarakham University]. Unpublished.
- Wongthai, N. (2012). Conceptual metaphor of death in Thai [in Thai]. *Journal of Language and Culture*, 31(1), 43.